

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

1. Olim Regno &c. Declarat ac dexternit Angliæ Regem, ac filium ejus
Edmundum Regni Siciliae veros nunquam fuisse possessores: anno 1265.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74452)

ANN O
1265.

Domini delectari. Cum itaque dilectæ Filie Beghinæ & Reclusæ Leodiensis Diocesis à nonnullis, qui nomen Dei recipere in vacuum non formidant, prout accepimus, diversis affligantur molestiis, ea pressuris, nos earum providere quieti, & malignorum malitiis obviare volentes, discretionibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus præfatis Beghinis adversus raptorum, prædonum, & infautorum audaciam efficaci præsidio defensionis assistens, non permittas ipsas in personis, & Bonis suis, ac litibus molestari, molestatores hujusmodi per censuram Ecclesiasticam, appellatione postpositâ, compescendo, præsentibus post triennium minime valituris.

Datum Viterbii quinto Idas Julii Pontificatus nostri anno primo.

ANN O
1265.

CLEMENS QUARTUS,
PONTIFEX CLXXXV.
ANNO DOMINI MCCLXV.

Clemens Gallus anno 1265, prius Guido Grossus vocatus, arma tractaverat, dein juri operam dedit: Uxore mortuâ, Cardinalis in Angliam missus, absens Papa electus, & Viterbii coronatus est. Trium annorum, & decem mensium fuit Pontifex. (*Magni Bullarii Romani, Tom. 1. hujus Editionis Luxemb. 1727. fol. 133.*)

†
Ex Spicil.
d'Acheri
Tom. 3.
Pag. 648.
nova edit.

Declarat ac decernit Angliæ Regem, ac Filium ejus Edmundum Regni Sicilia veros nunquam fuisse possessores: anno 1265.

Litteræ CLEMENTIS Pape IV.

CLEMENS EPISCOPUS,

servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

OLim Regno Sicilia ad dispositionem & ordinationem Apostolicæ Sedis, ad quam specialiter pertinet cum juribus, districtibus & pertinentiis suis plenè, ac liberè devoluto, ac Sede ipsa circa statum ipsius Regni sollicitè cogitante, illiusque Regimen alicui Catholico, & devoto Principi capiente committere, qui ad laudem Dei honorem, & pacem Ecclesiæ, ac tranquillitatem, & profectum fidelium ipsius Regni ejus solio præsideret, tandem inter Sedem ipsam, & Clarissimum in Christo filium nostrum Henricum Illustrè Regem Angliæ, de Regno ipso in feudum dilecto filio nobili viro Eadmundo eju dem Regis nato, sub certis conditionibus concedendo habitus est tractatus. Et quia Rex ipse multa ergà Romanam Ecclesiam devotione resulget, summeque genus fidei semper claruit puritate, providit tunc Sedes ipsa, cum eodem Rege tractatum hujusmodi consummare, undè relato, & exposito ex parte ipsius Eadmundi felicitis Recordationis Alexandro Papæ quarto prædecessori nostro, quod dilectus filius Magister Albertus, Notarius noster tunc Apostolicæ Sedis Legatus eidem Eadmundo & hæredibus suis prædictum Regnum Sicilia, ac totam terram quæ est circa Farum, usque ad confinia terra-

rum ipsius Ecclesiæ Romanæ cum omnibus juribus, honoribus, districtibus, & pertinentiis suis (exceptis civitate Beneventana, cum ipsius Juribus, & pertinentiis universis) in feudum de speciali auctoritate, & mandato felicitis recordationis Innocentii Papæ quasi prædecessoris nostri concesserat, salvis Libertatibus, & immunitatibus Ecclesiarum prædictorum Regni, & terræ, tam in electionibus, quàm in aliis spectantibus ad easdem.

Quodque idem Innocentius Prædecessor concessionem hujusmodi suppleto defectum si quis in ea fuerit plenitudine potestatis auctoritate Apostolica confirmarat, eidem Eadmundo Regnum, & terram prædicta in feudum de novo concedens, prout in suis Litteris dicebatur plenius contineri: Præfatus Alexander prædecessor, concessionem, & confirmationem hujusmodi sub conditionibus in Privilegio Apostolico indè confecto expressis, ratas & gratas habeas, ipsas de Fratrum suorum approbavit consilio, & assensu, & sub eisdem conditionibus, illas auctoritate Apostolica innovans, Regnum, & Terram prædicta cum omnibus Juribus, & pertinentiis suis, de Fratrum ipsorum consensu dicto Eadmundo ac ejus hæredibus utriusque sexus, in feudum sub eisdem conditionibus perpetuò concessit, & etiam confirmavit. Reservavit autem expressè in eodem privilegio sibi, & in sua voluntate, & potestate remansit, dicere, pronunciare vel proferre in scriptis, vel sine scriptis, de consilio vel sine consilio Fratrum suorum prædictis Rege, & Eadmundo, ac alio etiam quocumque, cujus forsitan interesset, nequaquam vocatis, & absque omni Juris solemnitate, approbationem, innovationem, concessionem, & confirmationem hujusmodi, quas præfatis Eadmundo, & hæredibus, sub certis conditionibus faciebat, vacuas omnino esse nullamque robur, vel valorem habere, aut revocare, cassare, & irritare ipsas, & cassas, & irritas nunciare, si memoratus Rex, quasdam ex dictis conditionibus, statutis, terminis non impleverit, ita quod post hujusmodi pronuntiationem, seu irritationem, vel dictum præfata approbationem, innovationem, concessio & confirmatio, nullius essent, vel haberentur effectus, vel momenti.

Et licet prædicta sedes plurimum affectaverit, adhibendo quam potuit diligentiam, quod ipsius Regni negotium pietatis Rege ac Eadmundo prosequentibus illud, laudabiliter proficeret, & per illorum studia, & auxilia successibus convalesceret prosperis, & processibus promoveretur operatis, idque diutius exuberante, circa ipsos Apostolica gratia, non sine innumeris, & magnis dispendiis, gravibusque periculis, & dolenda jactura ejusdem negotii expectaret, eis tamen omnino deficientibus, nec opem, aut operam promotioni dicti negotii præsentibus opportuna, neque conditiones adimplentibus supra dictas, ipsum negotium operas suffragiis, non adjutum, & continuis impugnatum adversis, profectum non habuit, sed multis debilitatum defectibus periculose languit, Ecclesia incurrente ac sustinente per hoc maxima detrimenta.

Quia igitur manifestum est, & notorium, prædictas non fuisse conditiones impletas, & liberum est nobis, & in nostra voluntate, ac potestate consistit, eisdem conditionibus non impletis, dicere pronuntiare in scriptis, vel sine scriptis, de consilio, vel sine consilio fratrum nostrorum, prædicto Rege, ac Eadmundo, & quocumque alio non vocatis, & absque omni Juris solemnitate, præfatas approbationem, innovationem, concessionem & confirmationem vacuas proffus esse, aut revocare

ipsas

ANN O
1265.

A N N O
1265.

ipfas, & irritas nuntiare, sicut in ipso Privilegio est expressum: Nos habito nihilominus fratrum nostrorum consilio, & assensu auctoritate Apostolica sententialiter dicimus, pronuntiamus, & proferimus, prædictas approbationem, innovationem, concessionem, & confirmationem vacuas esse omnino, nullumque robur, vel valorem habere, ac revocamus, cassamus, & irritamus easdem & cassas, & irritas nuntiamus, ita quod deinceps, nullus sint, vel habeantur efficaciam, seu momenti.

Memorata verò concessio, quæ de Regno, & Terra præfatis à prædicto Notario & ejusdem concessionis confirmatio, ac nova de illis concessio, quæ à dicto Innocentio Papa de Fratrum suorum consilio, nominatè Eadmundum, & ejus hæredibus, factæ fuisse dicantur, in nullo sibi prodesse, ac nullum conferre Jus, nullamque utilitatem eidem præstare possunt, nec ullum commodum, aut adminiculum, vel favorem, cum ab eodem Notario talis concessio nunquam processerit, & constet ipsum concessionem hujusmodi non fecisse. Nec prodest, nec juvat, si forsitan hujus concessionis tenor ejusdem Innocentii Papæ Literis ostendatur insertus, qui facti non continet veritatem; insertionem hujusmodi, quæ non ad publicationem, sed ad confirmationem facta existit, ad probationem minimè suffragante. Nec confirmatio, & suppletio ipsius Innocentii Papæ, si sequutæ fuerint, poterunt præbere concessioni, quæ reverà nequaquam præcesserat, nec facta fuerat, vim aliquam, seu efficaciam, vel vigorem. Nec suo interventu efficere, quod falsum foret verum, vel id quod verè non erat, haberet essentiam veritatem: ipsaque confirmatio, & suppletio, ac prædicta ejusdem Innocentii Papæ, nova concessio invalidæ sunt penitus, & inanes, ut potè nullam omnino habentes radicem, nec aliquod fundamentum. In iis enim hoc intendebat, & agebat idem Innocentius, ut hujusmodi processum memorati Notarii firmiter roboraret, cui (cum nullatenus intervenisset) nullum profectò poterat dari robur, & quod fabricatur, cum struitur, vel componitur super eo, quod existentiam nullam habet, solidum quidem, & stabile non est, sed instabile, totaliter, & infirmum. At etsi hujusmodi prædicti Notarii concessio, ad quam de speciali auctoritate, ac mandato ejusdem Innocentii præcessisse asseritur, facta fuisset, nihilominus tamen vacua, & inefficax prorsus esset, cum conditiones apponendæ, quarum expressio, & declarationem idem Notarius in ipsa concessione reservasse arbitrio certarum dicitur personarum expressæ, vel declaratæ per ipsas Personas non fuerint, nec possint amodò declarari, aliquibus Personarum ipsarum, de medio jam sublatis, quibus, & reliquis superstitibus, quod simul id facerent, fuerat reservatum, & hoc ipsum de præfata nova concessione ipsius Innocentii, meritò dici potest, cum idem innovando præmissam ejusdem Notarii concessionem, seu quæ priùs ille concessisse dicebatur, noviter concedendo, ab ipsius intentione Notarii, quoad conditiones inferendas minimè recesserit, sed fuerit eam potius prosecutus; quamvis, & aliàs rationabiliter impugnetur, cum sedes Apostolica in agendis tam arduis, multam servare consueverit gravitatem, & ad concessionem rerum sic grandium & sublimium sine maturo consilio & deliberatione solemnè, ac expresso consensu Cardinalium non procedat.

Illam denique collatio, sive concessio, quam dictus Notarius quibusdam à præfato Rege constitutis Procuratoribus fecisse dicitur, de jam dicto Regno tenendo in feudum à memo-

rato Eadmundo sub conditionibus per ipsum Notarium, & quosdam alios ordinandis, de quibus conditum existerat, quorumque jam aliqui sunt defuncti; adjecto in ipsa quod si prædictus Innocentius Papa eam gratam, & ratam haberet, & ex certa scientia, literarum ipsius Notarii, super illa confectarum, tenorem de verbo ad verbum suis litteris infereret, valida esset, & firma, alioquin cassa, & irrita haberetur, & nullius esset omnino momenti, valorem non haberet aliquem, vel vigorem; præsertim quia conditiones ipsæ, nec ordinatæ postea fuerunt, nec possunt ulterius ordinari, sicut ad irritationem alterius concessionis superius est expositum. Nec apparet, neque ostenditur hujusmodi collatio, seu concessio per eundem Innocentium confirmata: quare præmissa, etiam si fortè ipsa, vel aliqua ex eis apparere, vel ostendi contingeret, nullum prorsus valorem, nullamque firmitatem haberent, nec possent Ecclesiæ Romanæ, circa liberam ipsius Regni dispositionem inferre alicujus obstaculi nocumentum.

Et quamquam felix Recordationis Urbanus Papa quartus prædecessor noster reservata sibi tractandi, disponendi, & ordinandi de ipso Regno cum quovis alio Principe, vel cum quacumque alia Persona mallet sua, & ejusdem Ecclesiæ libertate, præfatos Regem, & Eadmundum de Fratrum suorum Consilio, Auctoritate Apostolica per suas citaverit litteras, ut si forsitan in prædicto Regno, per quamcumque concessionem, sive collationem eis, vel ipsorum alteri de prædicto Regno ab Apostolica sede, vel ejus Nuntiis, seu Legatis factam, vel ex quacumque alia causa crederent se aliquod Jus habere infra quatuor menses à die receptionis litterarum ipsarum, quos eis pro peremptorio assignavit termino; per se, vel Personas idoneas de toto negotio sufficienter instructas, cum omnibus Juribus, & momentis suis, Apostolico se conspectui præferrent, proposituri jus suum si quod se in prædicto Regno Sicilia habere confiderent, ac facturi de illo fidem plenariam, & justam sententiam recepturi. Hujusmodi tamen citatio, & talis causa, vel quæstionis suspicio nequaquam impedire possunt super ejusdem Regni, ordinatione ipsius Ecclesiæ libertatem; cum nec litigiosum factum sit ipsum Regnum de cuius profectò Dominio inter petentem, & possessorem quæstio non movetur, nec etiam rebus sic se habentibus, ut nunc sunt inter eandem Ecclesiam, & præfatum Regem Angliæ, vel dictum Eadmundum super ipsius Regni Dominio lis posset institui, ejusdem Regni possessione, nec apud Nos, nec apud ipsos, vel eorum alterum existente, quæ sicut Jure cavetur, reali parit, & parat adversarium actioni: præsertim cum idem Urbanus, qui securus, & certus erat, quod de prædicto Regno liberè disponere poterat, in hujusmodi citatione quæ de ipsius affluente gratia, & benignitate processit libertatem tractandi, disponendi, & ordinandi de ipso Regno sibi expressè curaverit reservare.

Consideratis itaque præmissis omnibus diligenter, & attenta examinatione discussis, ac vigilantè studio comprehensis, nec non solerter Ecclesiæ Romanæ perquisitis, & inspectis regeitis, & ipsius Innocentii Papæ, ac prædicti Notarii processibus, super eodem Regno, circa prædictum Eadmundum habitis perfectè visis, & examinatis, & intentè auditis dictis, & assertionibus antiquorum ipsius Ecclesiæ Cardinalium, nec non, & ipsius Notarii, ac aliorum fide dignorum de ipsa Ecclesia, qui de toto negotio, & processibus hujusmodi plenam

A N N O
1265.

notitiam habuerunt; ac plenariè intellectis ipsius Ecclesie super hoc validis munimentis, & pensatis vigilanter omnibus, quæ in iis attendenda forent, & cognita plenius veritate, Authoritate Apostolica de Fratrum nostrorum Consilio, & assensu declaramus, manifestamus, notificamus, & denuntiamus, quod licitum, & liberum omnino est nobis, & Ecclesie Romanæ de præfatis Regno Siciliae, & Terra, omnibusque suis Juribus, districtibus, & pertinentiis, quæ quidem ad Nos, & eandem Ecclesiam specialiter, & plenariè spectant disporre, providere, statuere, & ordinare, quodque liberè, ac plenè, absque omni ambiguitate, secura conscientia possumus ipsa in feudum concedere, ac eorum regimen, & gubernationem committere prout nobis, & ipsi Ecclesie placuerit, & viderimus expedire.

Et quod supra dictus Eadmundus, & præfatus Rex Angliæ, cui nulla tamquam à sede Apostolica, vel de ipsius mandato, aut Autoritate de ipsius Regno collatio, vel concessio facta fuit, seu quævis alia Persona, præter ipsam Ecclesiam in eisdem Regno, & Terra nihil penitus juris habet. Nec ipse Eadmundus, nec memoratus Rex Pater ejus, nec aliquis alius possunt Nos, & eandem Ecclesiam quomodolibet impedire, nec aliquid umquam interponere obstaculum, quin de ipsis Regno, & Terra pro nostro beneplacito liberè ordinemus.

Ut autem hæc nostra pronuntiatio, prolatio, revocatio, cassatio, irritatio, & nuntiatio, ac declaratio, manifestatio, notificatio, & denuntiatio libatè perpetuè maneant, & inconcussam semper obtineant firmitatem, eas in præfatis conscribi, & annotari pagina fecimus, nostra, & Fratrum nostrorum subscriptionibus ad perpetuam memoriam roborare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ pronuntiationis, prolationis, revocationis, cassationis, irritationis, & nuntiationis, ac declarationis, manifestationis, notificationis, ac denuntiationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Ego CLEMENS Catholicæ Ecclesie Episcopus.

Ego Odo Tusculanus Episcopus.

Ego Stephanus Prænestinus Episcopus.

Ego Frater Joannes Portuensis Episcopus.

Ego Rodolphus Albanensis Episcopus.

Ego Anderus Tituli S. Praxedis Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Guido tituli S. Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis.

Ego Guillelmus Tituli S. Marci Presbyter Cardinalis.

Ego Frater Anibaldus Basilicæ XII. Apostolorum Presbyter Cardinalis.

Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Cardinalis.

Ego Ottavianus S. Mariæ in via lata Diaconus Cardinalis.

Ego Joannes S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.

Ego Ottobonus Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.

Ego Jacobus S. Mariæ in Cosmydin Diaconus Cardinalis.

Ego Gottfridus S. Georgii ad Velum Aureum Diaconus Cardinalis.

Ego Jordanus S. S. Cosmæ, & Damiani Diaconus Cardinalis.

Ego Mathæus S. Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis.

Actum Perusii quarto Kalendas Martii, Pontificatus nostri anno primo.

Suo & Apostolicæ sedis nomine Regnum Siciliae Carolo Andegavenfi Comiti confert: anno 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, ad perpetuam Rei memoriam.

Cum jam dudum tractatum fuisset de Regno Siciliae dilecto filio Nobili Viro Carolo Comiti Andegaviae, & Provinciae, sub certis conditionibus concedendo felicis Recordationis Urbanus Papa quartus prædecessor noster tractatum hujusmodi plena voluntate resumpsit dilectum filium, Magistrum Albertum Notarium nostrum ad eundem Comitem destinavit certis conditionibus eidem notario traditis sub quibus si Comes ipse acceptaret eandem Regni collatio fieret, prout idem prædecessor de suorum Fratrum consilio duceret ordinandum. Cumque ipse Notarius ad eundem perveniens Comitem, & super ipsis conditionibus sollicitè, ac prudenter conferens cum eodem Domino prædecessori, quid ipse Comes addi, quid minui, quid omnino tolli, quidque immutari vellet, & peteret fideliter retulisset, idem prædecessor deliberatione cum fratribus suis habita, quasdam super eisdem conditionibus modificationes edidit, intendens per hoc ejusdem Comitis satisfacere voluntati.

Sed hujusmodi tractatu præcedente contigit ipsum Comitem in senatorem Urbis eligi, & ad illius regimen revocari, & licet in eisdem conditionibus contineretur expressè, quod sibi non liceret, vel quod non posset in Urbe ipsa senatoriam recipere dignitatem, & præfatus prædecessor diligenter attendens, quod, si prædictus Comes regimen ipsam taliter suspiceret, Jus Ecclesie Romanæ ad cuius Dominium dicta Urbs plenè pertinet, graviter læderetur, & volens indemnitati ejusdem Ecclesie præavere, ipsi Comiti speciales super has Literas direxisset, idem Comes tamen senatum ipsius Urbis, seu dictum regimen recepit, contra formam in eisdem litteris deprehensam. Quod cum postmodum ad eorundem prædecessoris, & Fratrum notitiam pervenisset, ipsi congruos exquisivere modos, certaque perscrutari sunt vias, quibus idem Comes posset saltem ad tempus eodem uti Senatu, vel dictum regimen exercere: quod ad promotionem negotii præfati Regni multum sibi valere poterat, & prodesse, ita quod ipso finito tempore dictum senatum, vel regimen dimittere teneretur, & generaretur præjudicium eidem Romanæ Ecclesie, quæ sola in solidum dictæ Urbis Dominium sibi iustissimè vendicans, & non foris impatiens in hac parte sustinere non posset sine gravissimo præjudicio, & enormi iactura, sive in perpetuum, sive ad longum tempus quinquam inibi dominare.

Undè idem prædecessor dilectum filium nostrum S. tituli S. Cæcilie Presbyterum Cardinalem pro prædicto ipsius Regni negotio in Franciam, commissio sibi plenæ legationis officio dirigens, & duas sibi formas super eisdem Senatus articulo exprimens, & exhibens, ut si prima dicto Comiti non placeret saltem fieret, & quiesceret in secunda, inter alia continentia eorum ipsum negotium præfato Cardinali imposta, & injuncta, commisit eidem,

quod